

In dit bulletin:

- Van de voorzitter • Václav Havel • Comeniusdag 2012
- Interview Joke Reinders-Andriessen • Terugblik Comeniusdag 2011
- Verrassingen uit het depot

Van de voorzitter

Samenwerken

De voorbereidingen voor de Comeniusdag, dit jaar te houden op 24 maart, zijn in volle gang. Op deze dag wordt eer bewezen aan de persoon Comenius, door o.m. kransleggingen. Prof. dr. A. Klamer zal 's middags in de Grote kerk een lezing houden, gerelateerd aan het gedachtegoed van Comenius. Tevens wordt de Comenius Cantate uitgevoerd, op dezelfde plaats als de eerste uitvoering 120 jaar geleden. Ook 120 jaar geleden is het Comenius Museum begonnen in het stadhuis van Naarden. We hebben dit jaar dus nog een jubileum te vieren!

Sinds vorig jaar wordt deze dag gezamenlijk georganiseerd door de Gemeente Naarden, Gooiconsult, de Comenius Stichting en de Stichting Comenius Museum, in voortreffelijke samenwerking.

Naast deze samenwerking van instanties zou er niets van terecht komen als in de uitvoering mensen niet goed samenwerken. Dat is een voorwaarde voor resultaat en het geeft veel voldoening als je met elkaar iets tot stand brengt. Vaak hoort men dat het tegenwoordig moeilijk is mensen te vinden die zich, op vrijwillige basis, voor een vereniging of een ideëel doel willen inzetten.

De Stichting Comenius museum echter prijst zich gelukkig met ruim 30 vrijwillige medewerkers die samen met Hans van der Linde en Maria Krutzen een onmisbare bijdrage leveren aan alle aspecten van het werk in het museum.

Ook hier weer: samenwerking.

Wij hopen dat de vrienden van het Comenius Museum, de donateurs van de Comenius Stichting, genodigden en belangstellenden in grote getale de bijeenkomst in de Grote Kerk te Naarden zullen bijwonen. Het programma van deze middag geeft er alle aanleiding toe!!

Hans van Oostveen

Informatie en bezoek

Comenius Museum Mausoleum
Kloosterstraat 33,
1411 RS, Naarden
T 31(0)356943045
F 31(0)356941949
info@comeniusmuseum.nl
www.comeniusmuseum.nl

Openingstijden

di t/m zo, 12.00-17.00 uur.

Gesloten:

1 januari, 30 april,
25 en 31 december,

Het Comenius Bulletin verschijnt vanaf heden

digitaal.

Redactie

Gerrie Brok
Loes Spierenburg
Wim van Schaik (vormgeving)

Václav Havel

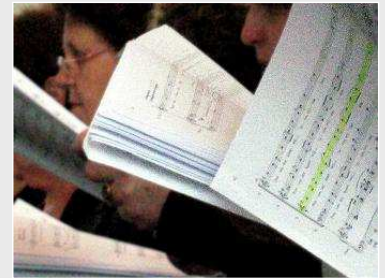
(5.10.1936 -18.12.2011)

Op 18 december 2011 overleed de Tsjechische schrijver, dissident en politicus Václav Havel. Hij was de laatste president van Tsjecho-Slowakije en de eerste president van Tsjechië.

Ter nagedachtenis was in het Mausoleum, waar Havel in 1990 een bezoek bracht, een vitrine ingericht. Tevens was er gelegenheid een condoleanceregister te tekenen. Via de Tsjechische ambassade is dit register naar de familie gestuurd.

Comeniusdag 2012

De Comeniusdag vindt plaats op 24 maart 2012 in Naarden.

Om 12.30 uur zullen de ambassadeur van Tsjechië en de burgemeester van Naarden kransen leggen bij het standbeeld van Comenius naast de Grote Kerk. Het programma in de Grote Kerk begint om 13.00 uur.

Honderdtwintig jaar na de première wordt de Comenius Cantate opnieuw uitgevoerd door het Utrechts Toonkunstkoor met solisten. Dit muziekstuk van Cees Andriessen jr. (1865-1947) op tekst van A.N.J. Fabius (1855-1921) werd speciaal gecomponeerd ter gelegenheid van de viering van de 300ste geboortedag van Comenius in 1892. Naast het Toonkunstkoor zal ook het Aristokwartet muziek ten gehore brengen.

Prof.dr. Arjo Klamer, hoogleraar in de Economie en Cultuur aan de Erasmus Universiteit in Rotterdam, houdt een lezing onder de titel: *Een kwestie van beschaving: een waardenvolle economie*.

In deze tijd staat de economie ter discussie. Is de gangbare gerichtheid op de wereld van het geld, de financiële sector en het waarderen met winst en inkomen nog wel de juiste? Of moet de aandacht meer uitgaan naar leiderschap en naar waarden die leidend dienen te zijn? In zijn rede zal professor Klamer aangeven hoe de economie van de toekomst andere manieren van werken, organiseren, en coördineren zal vragen met meer ruimte voor verbeelding, creativiteit en zingeving. Financiële waarden, zoals winst, inkomen, en bruto nationaal product blijven weliswaar belangrijk maar zullen ondergeschikt zijn aan de waarden waar het om te doen is.

Professor Klamer doceerde aan verschillende Amerikaanse en Nederlandse universiteiten.

Zijn onderzoek gaat over de waarden van cultuur, waarbij cultuur zowel verwijst naar de kunsten als naar de waarden in een samenleving of organisatie. Een belangrijk resultaat van dit onderzoek is het belang van de derde sector, de informele sfeer waarin sociale en culturele waarden veelal het best tot hun recht komen.

De Comeniusprijs wordt uitgereikt door mevrouw dr. J. Sylvester, burgemeester van Naarden. Deze prijs wordt toegekend aan een persoon of instelling wiens werkzaamheden passen bij het veelzijdige gedachtegoed van Comenius.

Tot besluit is er vanaf 16.00 uur gelegenheid om elkaar in een informeel samenzijn te ontmoeten.

JAN AMOS COMENIUS
"WIJ ZIJN ALLEN BURGERS VAN ÉÉN WERELD"

COMENIUS CANTATE

24 maart 2012
Grote Kerk Naarden
aanvang 13.00 uur

Jan Amos Comenius "Wij zijn allen burgers van één wereld"

Het verhaal van de Comenius Cantate

Joke Reinders - Andriessen

In onze haastige tijd staan we soms even stil bij een kleine gebeurtenis die een grote impact kan hebben.

Op 26 maart 2011 werden de vele bezoekers van de Comeniuslezing na binnenkomst in de Grote Kerk in Naarden verrast met de prachtige muziek van de Comenius Cantate.

Het Utrechts Toonkunstkoor, het prachtige orgel en goede solisten voerden de Cantate van de componist Cornelis (Cees) Andriessen uit. Deze Cantate was sinds maart 1892, de herdenking van de 300ste geboortedag van Comenius, niet meer te horen geweest.

Ook dit jaar zal ter gelegenheid van de Comeniuslezing op 24 maart, de Cantate weer worden uitgevoerd en op CD worden opgenomen. Het stuk werd vergeten totdat in 2010 een deel van de partituur in slechte staat werd teruggevonden in het Comenius Museum.

Door een donatie van mevrouw Reinders-Andriessen werd de beschadigde partituur door de Engelse componist Adrian Williams gerestaureerd.

Als kleindochter van Cees Andriessen stelt ze het op prijs dat dit “vergeten” werk wordt uitgevoerd. Graag vertelt zij over haar muzikale familie die zoveel belangrijke kunstenaars heeft opgeleverd.

Haar grootvader, geboren in Hilversum, (28 januari 1865 - 22 januari 1947) componist, dirigent, organist en pianist was de jongere broer van Nicolaas Hendrik Andriessen en oom van de componisten Willem Andriessen en Hendrik Andriessen. Voor hij zijn opleiding kreeg van Richard Hol en Bernard Zweers, kreeg hij les van zijn vader Cornelis Andriessen in muziektheorie, orgel en piano. Hij schreef in een modern idioom werken voor orkest, missen en andere kerkmuziek, vocale muziek, werken voor koor, kamermuziek en werken voor piano. En daarenboven een Requiem dat in 1917 werd uitgevoerd en dat in 2014 weer zal worden uitgevoerd ter gelegenheid van de herdenking van de Eerste Wereldoorlog.

Het leven van Cees Andriessen is nauw verweven met Hilversum. Hij trad hier op als koordirigent bij het Toonkunstkoor en was dirigent bij het koor van de St. Vituskerk.

Ook was hij de grondlegger van het Muziekinstituut Andriessen. Dit instituut werd na zijn dood voortgezet door Eddy Andriessen (componist) en zijn broer Tom Andriessen. Zijn werk is voor het grootste deel opgenomen in de collectie van de Muziekbibliotheek van de Omroep.

Zelf staat Joke Reinders-Andriessen (dochter van Eddy Andriessen) ook in de muzikale traditie van haar illustere familie. Als koordirigent bij het meisjeskoor Sint Vitus, (1977-1995) en als dirigent bij de Volkskerstzang heeft zij haar sporen verdiend. In muzikale zin trad zij in de voetsporen van haar vader Eddy Andriessen en haar grootvader Cees Andriessen.

In haar leven houdt zij zich met vele zaken bezig. Zij heeft het druk met de verzorging en organisatie van zendingen goederen naar ‘Dan’, een dorp in Suriname midden in het oerwoud, waar de zegeningen van onze overvloedige welvaart maar moeizaam terecht komen. Maar ook muziek heeft in Suriname haar aandacht. Regelmatig stuurt zij bladmuziek naar de Koorschool en het nieuwe Conservatorium in Paramaribo.

In 2009 was zij bij de installatie van het Koor aanwezig Verder legt zij de geschiedenis vast van haar familie. Een prachtige Baldwin concertpiano uit 1892 en een portret van haar grootvader, geschilderd door Jelle Troelstra, zijn de in het oog springende getuigen van de familiegeschiedenis.

De herontdekking en uitvoering van de Comenius Cantate is niet alleen een belangrijke bijdrage aan het welslagen van de herdenking van de geboortedag van Comenius, het is ook een eerbetoon van Joke Reinders-Andriessen aan haar grootvader.

**Joke Reinders-Andriessen
(1938)**

ouders:

Eddy Andriessen
en Elly Hweyer

met 5 jaar pianoles van
haar vader en later van
Tiny Andriessen

Koordirigent
meisjeskoor St. Vitus

Dirigent van het koor van
de St. Vituskerk

Dirigent van de Volkskerstzang
Eigenaar kunstschilderszaak

1991 Fabrikant van

Hobbymaterialen JEJE produkt

Maakt deel uit van verschillende
Kunstcommissies

Olga Fles

Terugblik op Comeniusdag 2011

De geboortedag van Comenius is dit jaar herdacht met een groter gebaar dan gebruikelijk, een gebaar dat recht doet aan het belang van Comenius en in het bijzonder aan het belang dat Comenius heeft voor de bevolking van Tsjechië en voor de Gemeente Naarden, waar het Comenius museum en het Mausoleum zich bevinden. De besloten bijeenkomst die in de ochtend plaatsvond in het Mausoleum en het Museum stond in het teken van de kransleggingen door de ambassadeur van Tsjechië en door het gemeentebestuur van Naarden bij het graf van Comenius. Vervolgens werden kransen gelegd bij het beeld van Comenius in de Marktstraat.

Comenius Cantate

Om 13.00 uur werd de middag geopend in onder andere de aanwezigheid van de Ambassadeur van Tsjechië en de Burgemeester van Naarden door Het Toonkunstkoor Utrecht onder de inspirerende leiding van Jos Vermunt met de "Comenius Cantate".

Deze cantate was voor het laatst uitgevoerd in 1892 ter gelegenheid van de viering van de 300ste geboortedag van Comenius. Het door de Engelse componist Adrian Williams gerestaureerde stuk werd met veel elan uitgevoerd. Zowel de solisten als de organist en het koor zetten het muziekstuk neer met toewijding, overtuiging en grote muzikaliteit.

De talrijke toehoorders dankten de uitvoerenden met een hartelijk en welgemeend applaus. De wat gedateerde tekst van de Cantate van A.J.N. Fabius sluit met de woorden "Het nageslacht treedt dankend nader en buigt de knie: Niet 't ruw geweld zal zegevieren, alleen 't genie." Uit deze tekst komt duidelijk naar voren dat honderdnegenentien jaar na de laatste uitvoering zeden en gewoonten ingrijpend zijn veranderd; onveranderd is het respect voor de persoon Comenius en de waardering voor de geestelijke nalatenschap van een groot man.

Hans Adriaansen

Zoals gebruikelijk hebben de organisatoren van de middag gezocht naar de verbinding tussen de actualiteit en het gedachtegoed van Comenius. Het is dan ook niet zo verwonderlijk dat het onderwerp van de lezing zich richtte op educatie en vorming.

Door deze keuze werd Comenius als onderwijsvernieuwer eer gedaan. (Zie ook Comenius Contact nr. 22.). Spreker van de middag was Prof. dr. Hans P.M. Adriaansen, hoogleraar Sociale Wetenschappen aan de Universiteit van Utrecht, Voorzitter van de Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling (RMO) en oprichter van het University College Utrecht (1996) en betrokken bij de oprichting van de Roosevelt Academy (2003).

Universiteit tussen excellentie en niveauverlies

Zijn onderhoudende lezing met als titel *Universiteit tussen excellentie en niveauverlies* richtte zich op de wenselijkheid van een wijziging in de organisatie van het universitaire onderwijs. Waarom is een wijziging in de organisatie van het universitaire onderwijs noodzakelijk? Een analyse: Inhakend op de actuele discussie in de Tweede Kamer over selectie aan de poort en collegegelddifferentiatie geeft de spreker een analyse van de huidige studentenpopulatie. Het percentage van de jaargroep dat zich toegang verwerft tot de universiteit ligt om en nabij de 15 procent. De selectie van deze 15 procent vindt al in het voortgezet onderwijs plaats; want 15 procent van de jaargroep behaalt het vwo-diploma. Anders dan vroeger gaat bijna deze gehele groep naar de Universiteit. Deze grote toestroom ofwel massificatie heeft niet geleid tot een structuurwijziging in de organisatie van de Universiteiten. In het eerste semester of eerste studiejaar haakt ruim een derde van de studenten af. Het aanbod van studierichtingen is zo groot namelijk 483, dat een verkeerde keuze door de student gemakkelijk is gemaakt. Deze uitval en de hiermee gepaard gaande studievertraging levert naar een berekening van het ROA (Researchinstituut voor onderwijs en arbeidsmarkt) zes miljard aan extra kosten op. Welke zijn de wenselijke veranderingen om tot betere resultaten te komen?

De universitaire bachelorfase verdient een eigen gezicht:

- deze fase dient zich te richten op het aanleren van academische vaardigheden
- de kern van de academische vaardigheid ligt in “de onderzoekende geest”
- de student leert hoe data goed kunnen worden verzameld
- hoe hieruit goede en valide conclusies kunnen worden getrokken
- hoe rapportages in woord en geschrift, nationaal en internationaal dienen te worden opgesteld en uitgesproken.

De verbinding van onderwijs en onderzoek is immers het kernpunt van de universitaire opleiding. In de masterfase kunnen deze kwaliteiten, vaardigheden in inhoudelijke kennis worden uitgebouwd tot een beroepsspecialisatie. Dit model staat bekend als het Liberal Arts & Sciences model. Dit model geeft de mogelijkheid aan studenten om onder begeleiding zelf hun studierpad door het aanbod van Universiteiten te bepalen. De huidige organisatiestructuur van de Universiteiten geeft het beeld dat de helft van alle voltijd-banen zich buiten de primaire taken van onderwijs en onderzoek bevinden. Van de helft die resteert is vervolgens weer een kleine helft voor onderwijs bestemd. Afsluitend gaf de spreker aan: “dat de anomalieën van het systeem zo duidelijk zijn, dat het niet anders kan of de universiteit gaat zich het komende decennium aanpassen aan de eisen van de 21e eeuw. Dan ook komt een einde aan de enorme discrepantie tussen enerzijds de claim van excellentie en anderzijds de overwegende praktijk van de zesjescultuur.”

Een dankbaar applaus toonde de waardering van het publiek voor de doorwrochte bijdrage van de spreker. Er werden nog wat vragen gesteld die duidelijk maakten hoezeer het publiek zich betrokken had gevoeld bij de inleiding van de Heer Adriaansens.

Afsluiting met muziek en de Comeniusprijs

Na de pauze klonk muziek; de Comenius Cantate werd nogmaals uitgevoerd en het voor deze middag samengestelde strijkkwartet onder aanvoering van Marijke Tjoelker gaf zeer verdienstelijk delen weer van het Stabat Mater van Dvorak. Tenslotte stelde de burgemeester van Naarden Mevrouw J.J. Sylvester de Comeniusprijs in die volgend jaar bij de volgende Comeniusdag voor het eerst wordt uitgereikt. De talrijke aanwezigen konden terugzien op een interessante bijeenkomst waarin wetenschap en muziek een krachtig verbond aangingen.

Tentoonstelling 'Verrassingen uit het depot'

t/m 22 april 2012

Het Comenius Museum bestaat in maart 120 jaar. In 1892 is de 300ste geboortedag van Jan Amos Komenský, die zich later Comenius noemde, op 28 maart internationaal herdacht. Ook in Naarden, waar de Tsjechische geleerde in 1670 is begraven, werd een bijeenkomst van bewonderaars gehouden in de Grote Kerk.

Bij die gelegenheid was in het Stadhuis een kleine expositie ingericht, die de basis vormde van het Comenius Museum. In 1924 verhuisde de collectie naar het Spaanse Huis in de Turfpoortstraat, waar ruimte was voor uitbreiding. Sinds 1992 is het Museum gevestigd in de Kloosterstraat, naast het in 1937 geopende Mausoleum.

In de loop van 120 jaar zijn talrijke voorwerpen, boeken en documenten bewaard, die maar voor een deel waren geregistreerd. Sinds enige tijd wordt er gewerkt aan een up-to-date documentatiesysteem, waarbij soms verrassende dingen tevoorschijn komen. Een selectie daarvan is in deze tentoonstelling te zien.